

4 Артем Жидкевич. Як побудована кіберстійкість банківської системи України. 2024. URL: <https://speka.media/yak-pobudovana-kiberstiiikist-bankivskoii-sistemi-ukrayini-p1w0gx>.

5. Дар'я Нинько. Що стоїть за кібератакою на українські банки та ресурси. 2022. URL: <https://www.dw.com/uk/shcho-stoit-za-cherhovoiiu-kiberatakoiiu-na-ukrainski-banku-ta-resursy/a-60817398>.

УДК 336.748

*Сохань Тетяна Дмитрівна,
Нагай Дар'я Русланівна, студентки,
Науковий керівник: Вовченко Оксана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка» (Україна)*

ІНФЛЯЦІЙНІ ОЧІКУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ

Інфляційні очікування населення відіграють ключову роль у визначенні фінансової стабільності країни. Вони впливають на рішення економічних суб'єктів щодо збереження та інвестування коштів, а також на стратегії бізнесу та макроекономічну політику держави. Дослідження цього впливу дозволяє краще зрозуміти механізми функціонування економіки та розробляти ефективні заходи для забезпечення фінансової безпеки країни.

Інфляційні очікування – це морально-психологічний стан щодо очікування споживачами, виробниками, підприємцями можливих інфляційних течій, змін у економічному середовищі, які у перспективі матимуть на них позитивний чи негативний вплив і насамперед пов'язані з

їхніми додатковими витратами [1]. Знання особливостей протікання інфляційних очікувань дає змогу приймати оптимальні управлінські рішення, які можуть знизити або нейтралізувати негативні наслідки від них.

Інфляційні очікування мають значний вплив на купівельну активність, оскільки вони визначають споживчі звички та рішення про купівлю. Наприклад, якщо домогосподарства очікують зростання цін, вони можуть відкласти покупки на майбутнє, щоб уникнути витрат на кращих умовах. Це може знизити загальну купівельну активність на ринку. Також високі інфляційні очікування (очікування зростання цін) стимулюють споживчий попит і збільшують виробництво в економіці, оскільки люди купують товари та послуги швидко до очікуваного зростання цін і можуть збільшити зайнятість. З іншого боку, низькі інфляційні очікування, які передбачають стабільність цін і навіть дефляцію, можуть зменшити споживчий попит, оскільки фізичні особи відкладають покупки в очікуванні подальшого зниження цін, що призведе до зниження національної економічної активності та інвестиційного середовища.

Роль центральних банків у контролі над інфляційними очікуваннями та її впливом на фінансову безпеку країни є важливою та складною і реалізується головним чином через монетарну політику. Одним із найважливіших інструментів центральних банків для контролю над інфляційними очікуваннями є облікова ставка [2]. Вищі відсоткові ставки можуть знизити купівельну активність і споживчий попит, зменшивши інфляційний тиск. Крім того, центральні банки також використовують інші інструменти, зокрема, фінансові операції на відкритому ринку та валютному ринку. Ці механізми дозволяють центральним банкам контролювати грошову масу та впливати на рівень ліквідності в банківській системі.

Стрімке зниження інфляції у 2023 році до 5% забезпечили заходи Національного банку України, що сприяли поліпшенню очікувань, наприклад, підтримка курсової стійкості, а також мораторій на підвищення окремих тарифів на житлово-комунальні послуги, достатня пропозиція продуктів харчування, зниження світових цін на енергоносії. НБУ і надалі планує проводити політику, спрямовану на підтримання стійкості валютного ринку, тому до кінця 2024 року очікується збереження помірної інфляції. Однак ризики посилення інфляційного тиску та погіршення інфляційних очікувань у 2024 році зберігаються, передусім через вплив війни (рис. 1.).

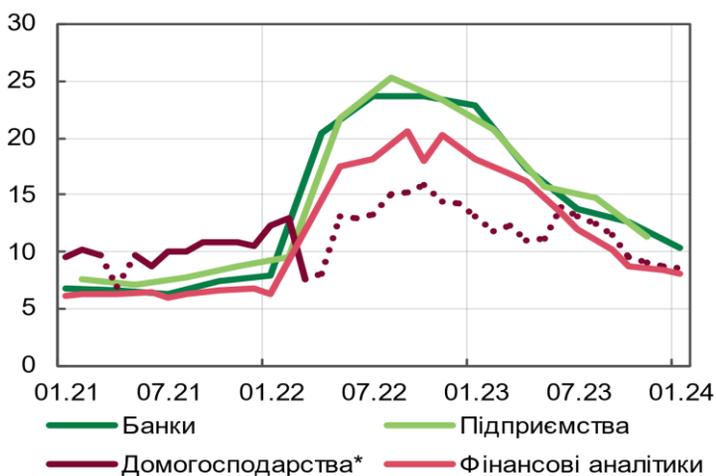

Рис. 1. Інфляційні очікування на 2024 рік (результати опитувань протягом 2021-2023 років), % Джерело: [3].

Також центральні банки використовують комунікаційні стратегії для впливу на інфляційні очікування. Офіційні заяви центрального банку, прес-конференції та звіти можуть містити інформацію про інфляційні очікування та наміри монетарної політики. Ця комунікація зменшує невизначеність

ринку та допомагає учасникам економіки краще зрозуміти майбутній сценарій дій.

Загалом, ефективне управління інфляційними очікуваннями та підтримка цінової стабільності є головними завданнями центральних банків, в тому числі для забезпечення фінансової безпеки країни. Своєю чергою, інфляційні очікування населення мають значний вплив на фінансову безпеку країни, оскільки вони визначають споживчий та інвестиційний попит, впливають на обмінні курси та на ефективність макроекономічної політики. По-перше, високі інфляційні очікування можуть призвести до зниження купівельної спроможності грошей, що може негативно вплинути на заощадження населення та споживчий попит, призвести до економічного спаду та збільшити фінансові ризики для домашніх господарств і підприємств. По-друге, нестабільність інфляційних очікувань може призвести до негативних змін на фінансових ринках, скорочення інвестицій та нестабільності національної валюти.

Проте належне управління інфляційними очікуваннями сприяє стабільності та розвитку національної економіки. Центральний банк та уряд повинні використовувати ефективні механізми монетарної політики та активно спілкуватися з громадськістю і бізнес-середовищем для формування реалістичних та стабільних інфляційних очікувань. Крім того, важливо аналізувати інфляційні очікування на рівні домогосподарств і компаній, щоб приймати відповідні рішення щодо фінансового планування та управління ризиками. Такий підхід забезпечить сталий економічний розвиток і посилить фінансову безпеку всієї країни.

Література

1. Квасній Л.Г., Щербан О.Я. Інфляційні очікування в економіці. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.15. С. 199-203. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2010/20_15/199_Kwa.pdf.

2. Вовченко О.С., Оленич В.П. Напрямки оптимізації рівня інфляції в Україні. *Розвиток фінансового ринку в Україні : загрози, проблеми та перспективи*: мат-ли V Міжнар. наук.–практ. конф., 23 листоп. 2023 р. Полтава : Нац. ун–т ім. Юрія Кондратюка, 2023. С. 75–77.

3. Інфляційний звіт. Січень 2024 року. *Національний банк України*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2024-Q1.pdf?v=7.

УДК 657.1

Янко Анна Олегівна,
Сорока Анастасія Дмитрівна, студентки,
Науковий керівник: Коба Олена Вікторівна,
кандидат технічних наук, доцент
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ У ВОЄННИЙ ЧАС: ПОРЯДОК ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ

З початком воєнного стану в Україні порядок проведення інвентаризації майна підприємств зазнав певних змін. Їх регламентовано наказом Міністерства фінансів України № 119 від 09.11.2022 р. «Про затвердження Змін до Положення про інвентаризацію та бухгалтерський облік активів та зобов'язань» [1]. Відповідно до даного наказу інвентаризація у воєнний час здійснюється з дотриманням наступних правил.

По-перше, інвентаризація проводиться лише за умови безпечного та безперешкодного доступу інвентаризаційної комісії до всіх матеріальних та нематеріальних активів підприємства, які підлягають інвентаризації.

По-друге, визначення інвентаризаційних різниць здійснюється лише на підставі співставлення даних